

MARIAN GORYNIA*

Informacja w sprawie przygotowań do X Kongresu Ekonomistów Polskich

X Kongres Ekonomistów Polskich odbędzie się najprawdopodobniej jesienią 2019 roku. Przygotowania do Kongresu rozpoczęły się w drugiej połowie 2017 roku od refleksji nad wypracowaniem założeń programowych. Prace zostały wszczęte w ramach Prezydium Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (PTE) wraz z Zarządem Krajowym PTE.

W efekcie tych prac powstał zarys propozycji programowej, która stała się przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Rady Naukowej PTE w dniu 28 listopada 2017 roku. Pierwotnie zaproponowano następujący tytuł X Kongresu: „Ekonomia dla zrównoważonego i społecznie inkluzywnego rozwoju”. Jednocześnie pojawiła się propozycja podziału problematyki Kongresu na cztery bloki tematyczne:

- I. Stan i perspektywy rozwoju nauk ekonomicznych – jednorodność czy pluralizm?
- II. Sfera realna gospodarki – szanse, zagrożenia i wyzwania związane z obiektywnymi trendami technologicznymi, społecznymi, politycznymi, demograficznymi, konsumpcyjnymi.
- III. Sfera regulacji gospodarki – rola państwa, polityka gospodarcza ze szczególnym uwzględnieniem stabilizacji makroekonomicznej, rola organizacji ponadnarodowych, samorząd gospodarczy, pracowniczy i zawodowy, efektywność mikroekonomiczna.
- IV. Kultura i edukacja ekonomiczna.

W dyskusji, jaka rozwinęła się na posiedzeniu RN PTE w dniu 28 listopada 2017 roku, uwaga skupiła się na trzech zagadnieniach. Po pierwsze, zwrócono uwagę na konieczność wypracowania założeń dotyczących charakteru, istoty i formuły Kongresu. Zgłoszone dezyderaty zaowocowały sformułowaniem takich założeń. Po drugie, co do zasady, zgodzono się z propozycją podziału tematyki Kongresu na cztery bloki tematyczne, choć pojawiły się także głosy, aby wyodrębnić kolejne bloki poświęcone np. zagadnieniom globalizacji oraz Unii Europejskiej. Po trzecie wreszcie, zgłoszono szereg postulatów szczegółowych, które w znacznej części zostały uwzględnione. Doprowadziło to do poszerzenia zakresu zagadnień proponowanych w ramach poszczególnych bloków tematycznych.

* Prof. dr hab. Marian Gorynia – Przewodniczący Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; e-mail: Marian.Gorynia@ue.poznan.pl

Dyskusja przeprowadzona na listopadowym posiedzeniu RN PTE była następnie kontynuowana korespondencyjnie. Jej efektem było sformułowanie założeń programu X Kongresu Ekonomistów Polskich oraz bardziej dojrzałej propozycji problematyki Kongresu.

Wypracowano następujące założenia programowe:

1. Proponowane podejście do problematyki Kongresu ma mieć charakter kompleksowy, a jednocześnie inkluzywny – ma zachęcać jak najszersze środowiska do udziału w Kongresie. Przyjęto założenie, iż nie należy *a priori* zbyt ulegać modom, niekiedy szybko przemijającym, a ramy problemowe Kongresu powinny być możliwie szerokie. Należy podejmować zagadnienia ważne, co nie znaczy, że wydobyte z lamusa. Kongres jest organizowany raz na kilka lat i powinien dotyczyć spraw fundamentalnych. Chodzi o zapewnienie dużej frekwencji, dużego odzewu i rezonansu. Organizatorom zależy na wciągnięciu w dyskusję jak najszerszego grona ekonomistów i nieekonomistów.
2. Problematyka Kongresu może być uporządkowana według różnych kryteriów. Przyjęto podejście eklektyczne, wydzielając cztery bloki tematyczne – teorie ekonomiczne, sfera realna gospodarki, sfera regulacyjna gospodarki oraz kultura i edukacja ekonomiczna.
3. Takie ramowe ujęcie problematyki Kongresu powinno jednocześnie uwzględniać inne przekroje, takie jak np.:
 - a) Poziomy (jednostki analizy) – globalny, ponadnarodowy (np. ugrupowania integracyjne), makro, mezo, mikro.
 - b) Gospodarka wewnętrzna/krajowa, otoczenie zagraniczne.
4. Każde zaproponowane zagadnienie może być analizowane m.in. przez pryzmat powiązań gospodarki polskiej z gospodarką unijną, międzynarodową, światową. Dlatego uznano, że nie jest uzasadnione wydzielanie specjalnego bloku poświęconego sprawom unijnym czy międzynarodowym. Niektórzy dyskutanci wskazywali wręcz na niebezpieczeństwo, że wyodrębnienie zagadnień o charakterze międzynarodowym w specjalnym bloku może spowodować skojarzenie, że wszystkie pozostałe bloki mają charakter wewnętrzny, krajowy.

W ślad za przedstawionymi wyżej założeniami poszło dopracowanie koncepcji 4 bloków tematycznych oraz uszczegółowienie listy zagadnień wchodzących w skład każdego z nich. Przeformułowano także tytuł Kongresu i zaproponowano następujące jego brzmienie: „Nauki ekonomiczne dla zrównoważonego i społecznie inkluzywnego rozwoju”.

W efekcie prowadzonej wymiany poglądów i toczących się prac przygotowawczych zapadła decyzja o powołaniu Rady Programowej X Kongresu Ekonomistów Polskich. Do Rady tej zaproszono członków RN PTE oraz licznych przedstawicieli świata gospodarczego. Rada liczy około 80 osób, a z jej składem można zapoznać się na stronie www.ptc.pl

Kolejnym ważnym punktem przygotowań do X Kongresu było zwołanie pierwszego posiedzenia Rady Programowej Kongresu, które odbyło się w dniu 17 stycznia 2018 roku. (Prezentowane założenia programowe X Kongresu Ekonomistów Polskich znajdują się na stronie: www.ptc.pl).

Pod dyskusję Rady poddano wypracowane założenia programowe Kongresu oraz zmodyfikowany układ czterech bloków tematycznych. Część uczestników dyskusji postulowała zmianę, a w zasadzie skrócenie tytułu Kongresu. Sprawa ta nie została ostatecznie uzgodniona i jest przedmiotem toczącej się wymiany poglądów. Jej przesądzenie powinno nastąpić na jednym z kolejnych posiedzeń Rady Programowej Kongresu. Jeśli chodzi o liczbę i nazwy poszczególnych bloków tematycznych, to w zasadzie panuje konsensus, by nie tworzyć dodatkowych bloków, choć jednocześnie należy odnotować pojawienie się postulatu utworzenia piątego bloku poświęconego cyfryzacji.

Członkowie Rady Programowej zgłaszali także kolejne propozycje rozbudowy wartości merytorycznej poszczególnych bloków tematycznych. Część z nich spotkała się z poparciem większości uczestników dyskusji, ale jednocześnie padały głosy, że dalsze rozszerzanie bloków o zagadnienia szczegółowe nie ma sensu – poszczególne bloki powinny zachować szerokie ramy tematyczne, a nie wszystkie kwestie szczegółowe da się dziś zdefiniować w zestawieniu. Ważniejsze będzie pozostawienie opcji pojawienia się problemów nienazwanych *explicite* w poszczególnych blokach.

Inna grupa zagadnień podnoszonych w dyskusji dotyczyła umiędzynarodowienia Kongresu. Niektórzy dyskutanci wskazywali, że ważne będzie zaproszenie znanych ekonomistów zagranicznych, a także ekonomistów polskich pracujących za granicą. Podkreślono, że należy wypracować przemyślane, uporządkowane podejście do internacjonalizacji Kongresu.

Przedmiotem uwagi dyskutantów było także uczynienie z Kongresu wydarzenia interesującego dla mediów i społeczeństwa. Podnoszono znaczenie doboru speakerów, oprawy medialnej oraz współpracy z mediami. Pierwsze posiedzenie Rady Programowej X Kongresu Ekonomistów Polskich zakończyło się zapowiedzią kontynuacji dyskusji nad programem oraz zaproszeniem do składania dalszych uwag. Zgłoszone postulaty zostaną rozpatrzone w kolejnych wersjach programu i będą przedmiotem obrad na kolejnych posiedzeniach Rady Programowej.

* * *

Zawartość bloków tematycznych programu X Kongresu Ekonomistów Polskich (wersja dyskutowana na posiedzeniu Rady Programowej w dniu 17 stycznia 2018 r.)

BLOK I. Jednorodność czy pluralizm? Stan i perspektywy rozwoju nauk ekonomicznych z uwzględnieniem miejsca ekonomii polskiej na tle ekonomii światowej

- Ewolucja badań wewnątrz poszczególnych dyscyplin nauk ekonomicznych – ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu, towaroznawstwo
- Rozwój współczesnej ekonomii – kontynuacja i wzbogacanie czy poszukiwanie nowych paradygmatów (rola nurtu instytucjonalnego i behawioralnego)
- Ewolucja relacji pomiędzy dyscyplinami nauk ekonomicznych: samodzielność *versus* potrzeba współpracy i interdyscyplinarności
- Nauki ekonomiczne a inne obszary i dziedziny nauki: imperializm ekonomii a współpraca z innymi dziedzinami nauki
- Problemy metodologiczne w rozwoju nauk ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem dychotomii: ekonomia pozytywna *versus* ekonomia normatywna
- Nauka a praktyka: relacje i wzajemne oddziaływania

BLOK II. Sfera realna gospodarki – szanse, zagrożenia i wyzwania związane z obiektywnymi trendami technologicznymi, społecznymi, politycznymi, demograficznymi, konsumpcyjnymi

- Megatrendy rozwoju i globalizacja, nowy porządek w gospodarce światowej – konsekwencje dla gospodarki polskiej
- Ewolucja technologiczna i jej następstwa społeczno-ekonomiczne, znaczenie innowacji
- Uwarunkowania społeczne rozwoju gospodarczego (dychotomia: wzrost *versus* rozwój gospodarczy, kwestia włączenia/wykluczenia)

- Międzynarodowe uwarunkowania polityczne rozwoju gospodarczego – rekonfiguracja bloków gospodarczych i politycznych
- Wyzwania technologiczne i zasobowe dla rozwoju polskiej gospodarki – szanse i zagrożenia związane z funkcjonowaniem w zintegrowanej gospodarce europejskiej (z uwzględnieniem planowanych i prognozowanych zmian strukturalnych sfery realnej w ramach UE)
- Demografia, migracje, rynek pracy a rozwój
- Ewolucja modeli konsumpcji
- Zasobowe ograniczenia rozwoju polskiej gospodarki – bariery surowcowe, bariera energetyczna, bariera środowiskowa itp.
- Przedsiębiorstwo we współczesnej gospodarce – ewolucja struktur, celów gospodarowania, źródeł finansowania rozwoju

BLOK III. Sfera regulacji gospodarki – rola instytucji, rola państwa, polityka gospodarcza ze szczególnym uwzględnieniem stabilizacji makroekonomicznej, rola organizacji ponadnarodowych, samorząd gospodarczy, pracowniczy i zawodowy, efektywność mikroekonomiczna

- Państwo a gospodarka: państwo regulacyjne *versus* aktywna polityka pro wzrostowa
- Ocena transformacji polskiej gospodarki
- Jakie wzory systemowe dla Polski: państwo dobrobytu, społeczna gospodarka rynkowa, kapitalizm państwowy, inne?
- Strategiczne uwarunkowania przełamywania pułapki średniego rozwoju
- Polityka społeczna i dochody gospodarstw domowych (ze szczególnym uwzględnieniem relacji efektywność a sprawiedliwość oraz potrzeby wzrostu spójności społecznej)
- Rozwój kraju a potrzeba stabilizacji makroekonomicznej (krótko- i długookresowe zagrożenia i wyzwania związane z nierównowagą sektora finansów publicznych)
- Rozwój a instytucje demokratycznego państwa prawnego
- Rola innowacji w procesach rozwoju, ramy instytucjonalne procesów innowacyjnych, metody stymulowania innowacji
- Polska w Unii Europejskiej, Unia Europejska w Polsce – strategia integracji: szanse i zagrożenia
- Aktywna polityka pro wzrostowa i polityka społeczna państwa w kontekście strategicznych programów i kierunków rozwoju Unii Europejskiej (Strategia Europa 2020, polityka przemysłowa, energetyczna i klimatyczna UE, polityka spójności, polityka ludnościowa i inne) w tym zakresie
- Wyzwania i dylematy krajowej polityki monetarnej i fiskalnej w kontekście reform strukturalnych w UE i w strefie euro
- Jak zapewnić bezpieczeństwo i trwałość rozwoju gospodarczego?
- Przestrzenny wymiar procesów społecznych i gospodarczych i ich znaczenie dla rozwoju
- Samorząd terytorialny – stagnacja czy ekspansja rozwoju?
- Ewolucja znaczenia sektorów gospodarki – przemysł, rolnictwo, usługi
- Mikroekonomiczne uwarunkowania efektywności gospodarczej – zarządzanie
- Sektor finansowy i kierunki zmian regulacyjnych w procesach rozwoju gospodarczego, w tym system finansowy samorządu terytorialnego

BLOK IV. Kultura i edukacja ekonomiczna

- Związki gospodarki z kulturą, kulturowe uwarunkowania rozwoju, treści społeczne i ekonomiczne w kształceniu ekonomistów
- Etyczny wymiar działalności gospodarczej i społeczna odpowiedzialność biznesu

- Profil zawodowy a profil akademicki w kształceniu ekonomistów w kontekście wymagań praktyki i zmieniającego się rynku pracy
- Edukacja a rozwój gospodarczy
- Zagadnienie interdyscyplinarności w edukacji ekonomicznej
- Edukacja dla przedsiębiorczości i rynku pracy
- Internacjonalizacja badań naukowych i edukacji

Tekst wpłynął: 6 lutego 2018 r.